

Kulturmiljölag (1988:950)

Anm. Rubriken har fått sin nuvarande lydelse enligt lag (2013:548).

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

[5541] Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön.

Ansvar för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.

Bestämmelserna i denna lag syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. *Lag (2013:548).*

2 §

[5542] I denna lag finns bestämmelser om ortnamn, fornminnen, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen, om utförelse och återlämnande av kulturföremål samt om militär användning av kulturegendom.

Länsstyrelsen har ansvar för det statliga kulturmiljöarbetet i länet.

Riksantikvarieämbetet har överinseende över kulturmiljöarbetet i landet. Riksantikvarieämbetet får överklaga beslut av domstol eller annan myndighet enligt 1–5 kap.

Bestämmelser om kulturmiljön finns också i bland annat miljöbalken, plan- och bygglagen (2010:900) och skogsvårdslagen (1979:429). *Lag (2017:629).*

3 §

[5543] Vad som föreskrivs i denna lag om ägare av fastighet eller byggnad skall, då fastigheten eller byggnaden innehåller som fideikommiss eller under därmed jämförliga förhållanden eller med ständigt besittningsrätt, gälla innehavaren.

3 a §

[5543 A] Bestämmelserna i 1, 2 och 5–8 kap. ska tillämpas även inom den angränsande zonen enligt lagen (2017:1273) (Särskilda trafikförfattningar m.m. [1781] o.f.) om Sveriges angränsande zon.

Zonens geografiska omfattning framgår av bilaga 5 till lagen (2017:1272) (Särskilda trafikförfattningar m.m. [1766]) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Tillämpningen av denna lag och de föreskrifter och andra beslut som meddelas med stöd av lagen får inte medföra någon inskränkning av de enligt folkrätten gällande rättigheterna till fri sjöfart inom den angränsande zonen och till överflygning av zonen och inte heller av några andra rättigheter som följer av allmänt erkända folkrättsliga grundsatser.

Det som sägs om länsstyrelsen i de bestämmelser som anges i första stycket ska avse länsstyrelsen i det län på sjöterritoriet som är närmast det berörda området. *Lag (2017:1277).*

God ortnamnsed

Anm. Rubriken är införd enligt lag (2000:265).

4 §

[5543 B] Vid statlig och kommunal verksamhet ska god ortnamnsed iakttas. Det innebär att

- hävdvunna ortnamn inte ändras utan starka skäl,
 - ortnamn i övrigt stavas enligt vedertagna regler för språkriktighet, om inte hävdvunna stavningsformer talar för annat,
 - påverkan på hävdvunna namn beaktas vid nybildning av ortnamn, och
 - namn på svenska, samiska, finska och meänkieli så långt möjligt används samtidigt på kartor samt vid skyltning och övrig utmärkning i flerspråkiga områden.
- Namn som godkänts av Lantmäteriet ska i statlig och kommunal verksamhet användas i sin godkända form. *Lag (2013:548)*.

2 kap. Fornlämningar och fornyfynd

Anm. Rubriken har fått sin nuvarande lydelse enligt lag (2013:548).

5 kap. Skydd mot utförsel av vissa äldre kulturföremål

1 §

[5544] Kulturföremål som kan antas ha funnits i Sverige i minst 75 år och som kan vara av stor betydelse för kulturarvet, får inte föras ut ur landet utan särskilt tillstånd. *Lag (2017:562)*.

Anm. Tillstånd, se [5589] o.f.

2 §

[5545] Med svenska kulturföremål avses föremål som är eller kan antas vara framställda i Sverige eller i ett annat land av en svensk.

Med utländska kulturföremål avses föremål som är framställda i ett annat land av annan än en svensk.

De gränser som Sverige hade den 1 juli 1986 är avgörande vid bestämmandet enligt lagen om ett föremål skall anses vara ett svenskt kulturföremål.

3 §

[5546] Regeringen får meddela föreskrifter om vilka kulturföremål som inte får föras ut ur landet utan särskilt tillstånd. *Lag (2000:265)*.

Anm. Se [5587] o.f.

4–6 §§

Paragraferna har upphört att gälla enligt lag (2000:265).

Prövningen av ansökningar om tillstånd till utförsel

Anm. Rubriken har fått sin nuvarande placering enligt lag (2000:265).

7 §

[5550] Frågor om tillstånd till utförsel ska prövas av Kungl. biblioteket, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet, Nationalmuseum eller Stiftelsen Nordiska museet (tillståndsmyndigheter) enligt den fördelning som regeringen bestämmer.

Ansökningarna ska ges in till Riksantikvarieämbetet.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om ansökningsförfarandet. *Lag (2017:1263)*.

Till 1 st

Anm. Se [5590] o.f.

Till 3 st

Anm. Se [5601] o.f.

8 §

[5551] Förvaltningslagen (2017:900) tillämpas vid handläggning av tillståndsärenden hos Stiftelsen Nordiska museet. Beslut i ett sådant ärende fattas av stiftelsens styresman eller någon annan tjänsteman som styresmannen utser. *Lag (2018:794).*

9 §

[5552] Den som söker tillstånd skall på begäran av tillståndsmyndigheten ställa föremålet till myndighetens förfogande för granskning. *Lag (2000:265).*

10 §

[5553] Tillstånd till utförsel ska ges, om föremålet inte är av stor betydelse för kulturarvet. *Lag (2017:562).*

10 a §

[5553 A] Vid bedömningen av om ett föremål är av stor betydelse för kulturarvet ska det beaktas om föremålet

1. är unikt eller sällsynt eller är särskilt kännetecknande för sin tid och sitt kulturhistoriska sammanhang,
2. är knutet till en betydelsefull person eller händelse i svensk historia,
3. har ett betydelsefullt samband med en kulturmiljö eller är en del av en kulturhistorisk samling av stor betydelse,
4. annars har särskild betydelse för forskning, eller
5. av annan synnerlig anledning bör bevaras i landet. *Lag (2017:562).*

11 §

[5554] Även om ett föremål är av stor betydelse för kulturarvet ska tillstånd till utförsel ges om

1. ägaren flyttar från Sverige för att bosätta sig i ett annat land,
2. föremålet genom arv, testamente eller bodelning har förvärvats av en enskild person som är bosatt i ett annat land,
3. föremålet förs ut ur landet av en offentlig institution här i landet eller en institution som får bidrag av stat, kommun eller landsting och det ska föras tillbaka till Sverige,
4. föremålet förs ut av en enskild person för att användas i samband med offentlig kulturverksamhet och det ska föras tillbaka till Sverige, eller
5. föremålet tillfälligt är i landet.

Även om ett föremål är av stor betydelse för kulturarvet får tillstånd till utförsel ges om föremålet har förvärvats av en institution i utlandet. *Lag (2017:562).*

12 §

[5555] Rör en ansökan mer än en av tillståndsmyndigheterna beslutar Riksantikvarieämbetet vilken tillståndsmyndighet som skall handlägga ansökningen. Den tillståndsmyndigheten får fatta beslut i ärendet först efter samråd med den eller de övriga tillståndsmyndigheter som är berörda. I sådana ärenden skall ansökningen avslås, om någon av de berörda tillståndsmyndigheterna anser att tillstånd inte skall beviljas. *Lag (2000:265).*

13 §

[5556] Ett tillstånd till utförelse gäller i ett år från dagen för beslutet. *Lag (2000:265)*.

14 §

Paragrafen har upphört att gälla enligt lag (2000:265).

Överklagande**15 §**

[5558] Om en tillståndsmyndighet har avslagit en ansökan om tillstånd till utförelse, får beslutet överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut som en tillståndsmyndighet har meddelat enligt detta kapitel, får inte överklagas. *Lag (1995:72)*.

Medgivande av regeringen**16 §**

[5559] Även om ett kulturföremål är av stor betydelse för kulturarvet, får regeringen, om det finns synnerliga skäl, medge att föremålet förs ut ur landet. *Lag (2017:562)*.

Ansvar**17 §**

[5560] Bestämmelser om ansvar för olovlig utförelse av kulturföremål och för försök därtill finns i lagen (2000:1225) om straff för smuggling (Smugglingslagen m.m./Smuggling m.m. [101] o.f.). *Lag (2000:1244)*.

6 kap. Återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en stat som ingår i EES

Anm. Rubriken har fått sin nuvarande lydelse enligt lag (2011:782).

1 §

[5561] 1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

2. Genom lagen upphävs

a) lagen (1942:350) om fornminnen,

b) lagen (1960:690) om byggnadsminnen,

c) lagen (1985:1104) om skydd mot utförelse av vissa äldre kulturföremål.

3. Beslut meddelade enligt äldre lag skall vid tillämpning av den nya lagen anses ha meddelats med stöd av denna.

6. Punkterna 2 och 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1985:1104) om skydd mot utförelse av vissa äldre kulturföremål skall fortsätta att gälla.

Till p. 6

Anm. Se [5562].

[5562] Övergångsbestämmelser till lagen (1985:1104) om skydd mot utförsel av vissa äldre kulturföremål.

1. -----
2. Har ansökan om utförsel getts in före utgången av juni månad år 1986 och gäller den föremål som omfattas av 1927 års kungörelse, skall äldre bestämmelser tillämpas vid prövningen av ansökningen.
3. Tillstånd som har beviljats med stöd av 1927 års kungörelse gäller fortfarande.